

Prof. zw. dr hab. Dariusz TARNAWSKI

Pracownia Biologii Konserwatorskiej i Ochrony Bezkręgowców
Zakład Biologii, Ewolucji i Ochrony Bezkręgowców
ul. Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław
tel. 71-375-63-92; 693-543-176; fax. 71-375-63-85
dariusz.tarnawski@uwr.edu.pl; elater53@gmail.com
<http://ibs.zbeob.uni.wroc.pl>; <http://zbeob.uni.wroc.pl>

**Ocena dorobku naukowego i osiągnięcia naukowego
pt. „Bioróżnorodność i taksonomia chrząszczy
z nadrodziny Tenebrionoidea
(Insecta: Coleoptera) w Polsce”**

dr. Daniela KUBISZA

Uwagi wstępne

Poniższą ocenę przygotowałem w oparciu o dokumentację zawierającą m.in. autoreferat, wykaz opublikowanych prac naukowych, informacje o osiągnięciach dydaktycznych i organizacyjnych oraz o współpracy naukowej i popularyzacji nauki a także na podstawie dziewięciu prac będących podstawą osiągnięcia habilitacyjnego. Zapoznałem się również z istniejącymi w bazie Web of Science danymi bibliometrycznymi (IF publikacji naukowych według listy JCR zgodnie z rokiem opublikowania, liczbę cytowań i indeks Hirscha).

I. Dane ogólne

Daniel KUBISZ uzyskał tytuł magistra biologii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1982 roku. Pracę magisterską: *Obserwacje nad nietoperzami (Chiroptera) w niektórych większych jaskiniach Jury Krakowsko-Częstochowskiej* napisał w Katedrze Zoopsychologii i Etologii Zwierząt Instytutu Biologii Środowiskowej UJ pod kierunkiem dr. hab. Wincentego HARMATY.

Pracę doktorską: *Oedemeridae i Scaptiidae Polski (Coleoptera, Tenebrionoidea)* wykonał w Instytucie Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk pod kierunkiem dr. hab. Mieczysława MAZURA z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia został mu nadany uchwałą Rady Naukowej Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie w 2007 roku.

Po studiach Habilitant został zatrudniony na stanowisku technicznym, a później jako asystent w Katedrze Entomologii Leśnej Wydziału Leśnego Akademii Rolniczej w Krakowie (1983-1993). W latach 1993-2011 pracował jako specjalista, a następnie - po uzyskaniu tytułu doktora - jako badawczo-techniczny opiekun (kustosz) zbiorów entomologicznych w Instytucie Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie. Od roku 2011 jest kierownikiem Działu Zbiorów w tym instytucie.

II. Ocena działalności naukowej

1. Tematyka badawcza

Głównym przedmiotem zainteresowań dr. Daniela KUBISZA są chrząszcze (Coleoptera) z nadrodzin Cleroidea, Cucujoidea, Tenebrionoidea i Chrysomeloidea. Do dziś stanowią one główny obiekt jego badań i jest on jedynym w kraju znawcą kilku grup tych chrząszczy. W swoich pracach koleopterologicznych zasadniczo podejmował tematy z zakresu:

a) bioróżnorodności, faunistyki i zoogeografii

Opublikował 72 związane z nimi prace naukowe (stwierdzając m.in. 30 nowych dla Polski gatunków), w tym (jako współautor) monograficzne opracowania chrząszczy Babiej Góry, Bieszczadów i Miodoborów (Ukraina) oraz obszerną monografię chrząszczy kserotermicznych z doliny Wisły i innych dużych rzek Polski.

b) entomologii leśnej

Na podstawie tych badań opublikował (jako autor lub współautor) 17 prac.

c) ekologii, filogeografii i genetyki konserwatorskiej chrząszczy

Badania te, realizowane w ramach kilku grantów MNiSW i NCN, zaowocowały 11 publikacjami, w większości w czasopiśmie międzynarodowych indeksowanych w Journal Citation Reports, a dwie następne znajdują się w druku. Były one prezentowane na kilku krajowych i zagranicznych konferencjach. W tej grupie tematów mieści się też obecnie realizowany grant NCN, w którym jest głównym wykonawcą. To (Sonata 6) pt. „Interakcje między chrząszczami a endosymbiotyczną bakterią *Wolbachia*: znaczenie niszy ekologicznej”.

d) ochrony zwierząt

Jest autorem i współautorem 15 publikacji z tego zakresu.

e) chrząszczy kopalnych

Współpracując z Uniwersytetem Gdańskim, Muzeum Ziemi PAN w Warszawie oraz naukowcami z Czech i Niemiec, opublikował - samodzielnie i jako współautor - osiem prac z tego zakresu. W rodzinach Mordellidae, Melyridae, Staphylinidae i Trogossitidae opisał trzynaście nowych dla nauki gatunków, trzy nowe rodzaje i jeden nowy podrodzaj. Kolejna praca niedawno została przyjęta do druku.

Prawie trzydziestoletnia działalność badawcza dr. Daniela KUBISZA od początku jego drogi naukowej wiąże się z koleopterologią. Od pierwszej publikacji w 1987 roku Habilitant zajmował się różnymi aspektami wiedzy o tych owadach. Dotąd realizował je w ramach własnych przedsięwzięć badawczych, jak i dzięki finansowaniu z grantów MNiSW i NCN. Sam kierował jednym projektem, a w pozostałych był lub jest głównym wykonawcą (cztery granty). Duża część jego dotychczasowego dorobku (zwłaszcza z podpunktów a), b), d) dotyczy nadrodziny Tenebrionoidea i stanowi podstawę osiągnięcia habilitacyjnego. Należy tu wymienić klucze do rodzin Oedemeridae i Anthicidae, monografię Oedemeridae i Scaptiidae oraz cykl prac o Mordellidae i Scaptiidae, rewidujących występowanie w Polsce tych prawie dotąd niebadanych rodzin.

Jak widać, dr Daniel KUBISZ zajmuje się kwestiami, które dotąd nie były badane i robi to z dobrym skutkiem. Osiągnął już wiele, a dotychczasowy sposób prowadzenia prac i uzyskane osiągnięcia dobrze wróżą jego przyszłości.

2. Publikacje

Dotychczasowy dorobek badawczy dr. Daniela KUBISZA obejmuje 123 publikacje recenzowane, w tym kilka książek i monografii (nie licząc doniesień konferencyjnych i publikacji o charakterze popularnonaukowym). Część prac (13) to artykuły umieszczone w czasopismach indeksowanych w bazie JCR, w tym ważnych dla swoich dziedzin periodykach, np. *Animal Conservation*, *Biodiversity and Conservation*, *Insect Conservation and Diversity*, *Invertebrate Biology*, *Journal of Insect Conservation*, *Molecular Ecology*.

Jego opublikowane prace indeksowane w bazie Web of Knowledge cytowane były 164 razy, a indeks Hirsha (według Web of Science) wynosi 7 (stan na 14 V 2016). Dla czasopism, w których ukazały się te artykuły, sumaryczny *Impact Factor* (zgodny z rokiem opublikowania) wynosi 22,411 (21,194 dla prac wydanych po doktoracie). Liczba punktów MNiSW za publikacje naukowe (od czasu, gdy zaczęto je punktować) wynosi (zgodnie z rokiem wydania) 685 (w tym 322 za publikacje w pismach indeksowanych w JCR).

Działalność dr. Daniela KUBISZA w zakresie edytorskim to członkostwo w radzie redakcyjnej *Acta Entomologica Silesiana* (od 1996 r.) i *Polish Entomological Monographs* (w latach 2000-2001), stanowisko redaktora naczelnego w *Biuletynie Muzeum Przyrodniczego w Krakowie* (2000-2006) i sekretarza redakcji *Monografii Faunistycznych (Faunistic Monographs)* - tę funkcję pełni od 2006 r. W tej sferze jego aktywności mieszczą się też recenzje prac, których (po doktoracie) sporządził 143 (dla 19 pism krajowych i zagranicznych).

3. Granty, programy naukowe i współpraca z naukowcami z zagranicy

Dr Daniel KUBISZ kierował jednym projektem badawczym, w kolejnych trzech był głównym wykonawcą (te projekty były finansowane przez NCN, MNiSW i PHARE). Obecnie jest głównym wykonawcą w projekcie z NCN (Sonata 6).

Dr Daniel KUBISZ otrzymał wyróżnienie Rosyjskiego Towarzystwa Entomologicznego za trzytomową monografię *Coleoptera Poloniae: Tenebrionoidea*. Została ona napisana wspólnie z prof. dr. hab. Dariuszem IWANEM z MIZ PAN i dr. Piotrem TYKARSKIM z UW. Uznano ją za najlepszą monografię zagraniczną w 2015 roku. Za cykl prac: "Genetyka konserwatorska chrząszczy zasiedlających reliktove biotopy kserotermiczne" Habilitant - wraz ze współpracownikiem dr. Łukaszem KAJTOCHEM (ISEZ PAN) - w 2013 r. otrzymał wyróżnienie Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych Polskiej Akademii Nauk. Ponadto przyznano mu złoty Medal za Długoletnią Służbę nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2014 r. oraz złotą Odznakę Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, przyznaną przez Zarząd Główny PTEnt. w dniu 17 września 2010 r. „w uznaniu szczególnego wkładu pracy w rozwój Polskiego Towarzystwa Entomologicznego”.

4. Konferencje

Dr Daniel KUBISZ brał czynny udział w 7 międzynarodowych i 7 krajowych konferencjach naukowych.

III. Ocena pracy habilitacyjnej

Przedstawione mi do oceny osiągnięcia habilitacyjne dr. Daniela KUBISZA jest zaprezentowane w dziewięciu pracach naukowych, w tym zawierają się trzy monografie liczące łącznie 1694 strony.

Dr Daniel KUBISZ jest pierwszym autorem pięciu z wymienionych prac, a zgodnie z oświadczeniami jego udział we wszystkich dziewięciu pracach naukowych stanowiących osiągnięcie habilitacyjne wynosi: 20% (jedna praca), 30% (jedna), 40% (trzy), 50% (trzy) i 80% (jedna) [średnio 45%]. Ten wkład sugeruje, że jest on współautorem idei badań, koncepcji pracy i eksperymentów, nowatorskich metodyk oraz ich koordynacji i zastosowania w praktyce. Obficie cytowana w tych publikacjach literatura obejmuje według mnie najważniejsze kwestie dotyczące przedmiotu badań, co dowodzi istotnego udziału dr. Daniela KUBISZA w ich powstaniu.

Temat badań stanowiących przedmiot dorobku habilitacyjnego („osiągnięcia naukowego”, który w myśl ustawy jest podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego) dr Daniela KUBISZA to występowanie w Polsce chrząszczy (Insecta: Coleoptera) z nadrodziny Tenebrionoidea, czyli analiza tego zagadnienia pod kątem faunistycznym i taksonomicznym. Objęła ona wszystkie występujące w kraju rodziny tej grupy, liczące łącznie 328 potwierdzonych gatunków, zgrupowanych w 136 rodzajach. Uwzględniono również 103 gatunki, zweryfikowane jako błędnie wykazane lub wymagające potwierdzenia ich współczesnego występowania.

Podstawową częścią osiągnięcia jest licząca 1694 strony (z wieloma ilustrującymi mapami i diagramami) trzytomowa monografia (IWAN i in. 2012, KUBISZ i in. 2014, 2015). Na podstawie materiałów zdeponowanych w kolekcjach muzealnych oraz opublikowanych w 562 pracach naukowych Autorzy wykazali z terenu Polski (4150 lokalizacji) w sumie 328 gatunków w 18 rodzinach tworzących takson Tenebrionoidea. Zweryfikowali poprawność oznaczeń i dane lokalizacyjne wszystkich okazów z tej nadrodziny, znajdujących się w największych kolekcjach muzealnych w Polsce (m.in. w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie, Instytucie Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie, Muzeum Górnośląskim w Bytomiu). Uwzględnili również niepublikowane dane pochodzące z własnych, prowadzonych w ostatnich latach, badań Habilitanta. Monografia ta aktualizuje obecny stan zbadania fauny Polski, a także istotnie rozszerza możliwości analiz. Po pierwsze dane dotyczące każdego występującego w Polsce gatunku są prezentowane na mapie w formie zgeneralizowanej do siatki UTM 10×10 km. Po drugie monografia realizowana jest w oparciu o założenie podwójnej reprezentacji danych – wszystkie dane o rozmieszczeniu, prezentowane w formie tekstowej w wersji drukowanej, wchodzi w skład elektronicznej bazy danych, co umożliwia dostęp, analizy, wizualizację i łączenie

z danymi zewnętrznymi na zupełnie innym poziomie. Każdy użytkownik może uzyskać dostęp do danych zawartych w monografii (choć nie w formie tożsamej z wersją drukowaną) poprzez system Mapa Bioróżnorodności (<http://www.biomap.pl>). Umieszczone w każdym tomie rozdziały „Metaanaliza danych o rozmieszczeniu” są nowatorskim podejściem do analizy, zmierzającym do podsumowania całości dostępnej wiedzy o rozmieszczeniu badanych gatunków na obszarze Polski, a także historii badań poszczególnych rodzin chrząszczy. Samo zestawienie statystyki danych o tak wielu gatunkach ma również aspekt badawczy, gdyż udostępnia materiał do rozważań o zależności: częstość – intensywność występowania, których przybliżeniem jest relacja: liczba lokalizacji – liczba rekordów (publikacji). W skład osiągnięcia naukowego dr. Daniela KUBISZA wchodzi również sześć innych prac opublikowanych po uzyskaniu przez niego stopnia doktora. Poświęcone są one występowaniu w Polsce chrząszczy z kilku rodzin (Aderidae, Oedemeridae, Tenebrionidae, Mordellidae, Melandryidae, Tetratomidae) należących do nadrodziny Tenebrionoidea i stanowią część prac, które były podstawą omawianej wyżej monografii (inne prace z tego zakresu Habilitant opublikował przed uzyskaniem stopnia doktora). Omówił on w nich występowanie w naszym kraju gatunków z poszczególnych rodzin, zweryfikował dotychczasowe dane i podał niepublikowane wcześniej wyniki badań materiałów własnych i kolekcji muzealnych. Rodziny owadów z terenu kraju nie miały dotąd dokładnych opracowań, a dane o ich występowaniu zasadniczo opierały się na dość dawnych, przyczynkowych wzmiankach.

Podsumowując omawiane tu osiągnięcie naukowe, można stwierdzić, że przedstawione badania istotnie wpłynęły na znaczący wzrost wiedzy na temat występowania w Polsce chrząszczy z nadrodziny Tenebrionoidea. Dr Daniel KUBISZ i współautorzy tych prac opracowali ich rozszedlenie na terenie kraju, zweryfikowali dawniejsze dane oraz dodali nowe, dotychczas niepublikowane. Pozwoliło to na zlikwidowanie „białych plam”, a poprzez wykazanie nowych dla naszej fauny gatunków w istotny sposób zwiększyło znajomość różnorodności biologicznej naszego kraju. Dr Daniel KUBISZ stosował nomenklaturę i taksonomię zgodnie z obowiązującą obecnie wiedzą. Włączenie opublikowanych danych do bazy internetowej umożliwi w najbliższym czasie nowoczesny rozwój faunistycznych badań Polski nie tylko w zakresie omawianej nadrodziny.

Dr Daniel KUBISZ zastosował w swoich badaniach nowoczesne i nowatorskie rozwiązania metodologiczne, co przyczyniło się do osiągnięcia wyjątkowo wartościowych wyników.

Reasumując, stwierdzam, że habilitacyjne osiągnięcie naukowe dr. Daniela KUBISZA stanowi oryginalny wkład do nauki i odpowiada wszelkim warunkom określonym w *Ustawie z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.).

IV. Działalność dydaktyczna

Dr Daniel KUBISZ posiada doświadczenie dydaktyczne nabyte podczas pracy w charakterze asystenta na Wydziale Leśnym AR w Krakowie. Ponadto był tam opiekunem Sekcji Entomologicznej studenckiego Koła Naukowego Leśników i m.in. organizował kilka obozów naukowych. W latach 2007-2010, na prośbę władz Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, prowadził wykłady dla studentów IV roku Ochrony Środowiska Rolniczego, a w latach 2008-2010, również na prośbę władz Wydziału Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, wykłady dla studentów IV roku Inżynierii Środowiska.

Jego wkładem w popularyzację nauki jest wywiad dla telewizji oraz wykłady dla innych uczelni.

V. Działalność organizacyjna

Ta praca zasługuje na szczególne uznanie, gdyż dr Daniel KUBISZ kierował jednym grantem, a w czterech innych był lub jest ich głównym wykonawcą.

Należy do kilku towarzystw naukowych: do Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (w 2010 r. został odznaczony Złotą Odznaką w uznaniu szczególnego wkładu pracy w rozwój PTE), do Śląskiego Towarzystwa Entomologicznego (w latach 2000-2004 był jego wiceprezesem), do Eurasian Dry Grassland Group (EDGG), do Asocjacji Zoologii Zachodniej Ukrainy i do The Palaeoentomological Society. Należał także (w latach ich działania) do Towarzystwa Ochrony Puszczy Białowieskiej i Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej PAN.

Szereg badań podejmował we współpracy m.in. z naukowcami (entomologami i botanikami) ze Słowacji, Węgier i Włoch, a materiał do tych prac pozyskiwał w ekspedycjach naukowych (Ukraina, Czechy, Słowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria). W latach 1994-2012 współorganizował (wspólnie z Muzeum Przyrodniczym Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie) i uczestniczył w 14 ekspedycjach naukowych na Ukrainę (Podole, stepy czarnomorskie) poświęconych chrząszczom terenów stepowych Ukrainy. Zebrany tam materiał został wykorzystany w pracach faunistycznych, a także dotyczących ekologii molekularnej i genetyki konserwatorskiej. Przedmiotem analiz były chrząszcze z najważniejszych grup zasiedlających środowiska stepowe, tj. Buprestidae, Chrysomelidae i Curculionoidea. Pozwoliło to m.in. zweryfikować hipotezę, że fauna stepowa ma w Europie Środkowo-Wschodniej długą historię występowania, a aktualnie jest w regresie, czego efektem jest np. niskie zróżnicowanie wewnątrzpopulacyjne.

VI. Wnioski końcowe

Naszego Habilitanta cechuje umiejętność pracy w zespole, co we współczesnej biologii jest jedną z podstaw sukcesu. Jego zdolności organizacyjne w połączeniu z bardzo silnym zaangażowaniem w rozwiązywanie kwestii nauki pozwalają stwierdzić, że dr Daniel KUBISZ nadaje się, jako samodzielny pracownik naukowy, do kierowania grupą badawczą.

Biorąc pod uwagę prace stanowiące rozprawę habilitacyjną dr. Daniela KUBISZA, jak również jego pozostały znaczący dorobek naukowy, stwierdzam, że jest on w pełni dojrzałym, samodzielnym i wartościowym pracownikiem naukowym, który potrafi nie tylko prowadzić badania, ale - co jest nie mniej ważne - kierować pracującymi w tym samym celu zespołami. Dlatego jestem w pełni przekonany, że zasługuje on na stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk biologicznych, w dyscyplinie biologia.

Wrocław, 14 października 2016 r.

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. Dariusz TARNAWSKI